

“KELAJAK O‘QITUVCHISI – KELAJAK BUNYODKORI”

Akramjonova Feruza Akramjonovna

Namangan davlat pedagogika instituti

Pedagogika fakulteti Maktabgacha ta'lim

kafedrasi o'qituvchisi.

Abdulboqiyeva Zuhra No'monjon qizi

Namangan davlat pedagogika instituti

Pedagogika fakulteti Maktabgacha ta'lim yo'nalishi

MTM-BU-23-guruh 1-bosqich talabasi. +998883722705

Annotatsiya

Mazkur maqolada kelajak o'qituvchisi jamiyat taraqqiyotidagi o'rni va uning oldiga qo'yilgan zamonaviy talablar haqida so'z boradi. O'qituvchining nafaqat bilim beruvchi, balki yosh avlodni tarbiyalovchi, ularning kelajagini shakllantiruvchi yetakchi sifatida tutgan o'rni tahlil qilinadi. Shuningdek, ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlar va o'qituvchining doimiy rivojlanishi ahamiyati yoritib beriladi.

Kalit so'zlar

kelajak o'qituvchisi – jamiyat bunyodkori – ta'lim tizimi – innovatsiya – pedagogika – bilim – tarbiya – o'qituvchi roli – zamonaviy talablar – rivojlanish – kompetensiya – yetakchilik.

Аннотация (на русском языке)

В статье рассматривается роль учителя будущего в развитии общества и современные требования, предъявляемые к нему. Анализируется роль учителя не только как преподавателя, но и как наставника, формирующего будущее молодого поколения. Также подчеркивается важность инновационных подходов в образовании и непрерывного профессионального развития учителей.

Ключевые слова (на русском языке)

учитель будущего – создатель общества – система образования – инновации – педагогика – знания – воспитание – роль учителя – современные требования – развитие – компетенция – лидерство.

Annotatsiya (Ingliz tilida)

This article discusses the role of the teacher of the future in the development of society and the modern requirements placed upon them. It analyzes the teacher's role not only as an educator but also as a mentor who shapes the future of younger generations. Additionally, the importance of innovative approaches in education and the continuous development of teachers is highlighted.

Kalit so'zlar (Ingliz tilida)

future teacher – builder of society – education system – innovation – pedagogy – knowledge – upbringing – teacher's role – modern requirements – development – competence – leadership.

Kirish

Har qanday jamiyatning kelajagi yosh avlodga bog'liq bo'lsa, yoshlarni tarbiyalash va ularga ta'lim berish mas'uliyati o'qituvchining zimmasidadir. O'qituvchi – bu nafaqat bilim beruvchi, balki ma'naviy va axloqiy yetakchi,

yoshlarning dunyoqarashi va tafakkurini shakllantiruvchi shaxsdir. Shu sababli, zamonaviy jamiyatda o'qituvchining mavqei va vazifalari tobora ortib bormoqda. Bugungi globallashuv va texnologik taraqqiyot davrida o'qituvchilar zamonaviy bilimlarga ega bo'lishi, innovatsion yondashuvlardan foydalanishi va yosh avlodni kelajak talablariga mos shakllantira olishi kerak. Aynan shu omillar o'qituvchini kelajak bunyodkoriga aylantiradi. Mazkur maqolada zamonaviy o'qituvchining jamiyatdagi o'rni, uning ma'naviy va intellektual mas'uliyati hamda ta'lim jarayonida tutgan ahamiyati haqida so'z boradi.

Zamonaviy o'qituvchining zarur fazilatlari

Bugungi tez o'zgaruvchan dunyoda o'qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki o'quvchilarga hayotiy ko'nikmalarni singdiruvchi shaxs sifatida maydonga chiqmoqda. Zamonaviy o'qituvchi bo'lish uchun quyidagi fazilatlar muhim ahamiyatga ega:

Hozirgi kunda texnologiyalar ta'lim tizimida katta rol o'ynaydi. O'qituvchi faqat ulardan foydalanishni bilib qolmasdan, ularni dars jarayoniga integratsiya qila olishi lozim. **Virtual laboratoriyalar:** Bu vositalar yordamida an'anaviy laboratoriyalar talab qilinmaydigan holda ko'plab fanlarni o'rganish mumkin. **Onlayn platformalar:** Masalan, Google Classroom, Moodle yoki Edmodo orqali darslarni boshqarish va resurslar almashish qulay. **Multimedia vositalari:** Interaktiv taqdimotlar, videolar va animatsiyalar yordamida mavzuni tushuntirish qiziqarli va samarali bo'ladi.

Texnologiyalarni muvaffaqiyatli qo'llay oladigan o'qituvchi o'quvchilarning e'tiborini tortib, ularni yanada faol o'rganishga rag'batlantiradi. Zamonaviy ta'lim jarayonida ijodkorlik va moslashuvchanlikning o'rni katta. O'quvchilarning ehtiyojlari va qobiliyatlari turlicha bo'lishi mumkin, shuning uchun o'qituvchi har bir o'quvchining o'ziga xosligini inobatga olishi zarur. **Ijodiy yondashuv:** An'anaviy usullarni yangicha formatda qo'llash yoki yangi metodikalarni ishlab chiqish kerak.

Moslashuvchanlik: Har bir o'quvchining rivojlanish tezligini hisobga olgan holda dars rejalarini o'zgartirishga tayyor bo'lish lozim. Ijodkor va moslashuvchan o'qituvchi o'quvchilarni motivatsiya qilishda va ulardagi ijodiy qobiliyatlarni

rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Dunyo kundan-kunga global miqyosda raqobatbardosh bo'lib bormoqda. Bunday sharoitda o'qituvchining doimiy o'qishi va o'z ustida ishlashi shart. **Yangi bilimlarni o'zlashtirish:** Zamonaviy tendensiyalarni kuzatish va sohada yetakchi bo'lish. **Tajribalar almashish:** Mahalliy va xalqaro tajribalar bilan tanishish va ularni amaliyotda qo'llash. **Professional rivojlanish:** Turli seminarlar, treninglar va konferensiyalarda qatnashish orqali bilim va ko'nikmalarni oshirish. Doimiy rivojlanayotgan o'qituvchi jamiyatning talablari bilan bir qadamda bo'lishi va yosh avlodni sifatli ta'lim bilan ta'minlay oladi.

Kelajakni bunyod etish vazifasi va o'qituvchilarning o'rni

Bugungi yosh avlod – kelajak jamiyatining poydevori. Yoshlarning dunyoqarashi, qobiliyati va intilishlari jamiyatning kelgusidagi taraqqiyotini belgilaydi. Shu sababli o'qituvchilarning roli nafaqat bilim berishda, balki barkamol shaxslarni tarbiyalashda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Zamonaviy ta'lim tizimi faqat o'quv dasturlarini o'zlashtirish bilan cheklanib qolmasdan, insoniy fazilatlarni shakllantirish va ijodiy salohiyatni rivojlantirishga ham e'tibor qaratishi kerak.

Kelajak jamiyati sog'lom, ahloqli va ijtimoiy mas'uliyatli insonlarga muhtoj. Shu bois o'qituvchilar: **Halollik va odob-axloq:** Yoshlarni halol mehnat qilishga, vijdonlilik va boshqalarga hurmat ko'rsatishga o'rgatishi zarur. **O'zaro hurmat:** Dars jarayonida tenglik, xilma-xillik va bag'rikenglikni targ'ib qilishi kerak. **Mas'uliyat:** O'quvchilarda shaxsiy va ijtimoiy mas'uliyatni his qilish qobiliyatini shakllantirishi lozim. Mazkur fazilatlarni yoshlar ongiga singdirish orqali kelajakda adolatli va uyg'un jamiyat barpo etish mumkin.

Texnologiyalar va innovatsiyalar asrida ijodiy fikrlash jamiyat taraqqiyotining asosiy omillaridan biri hisoblanadi. O'qituvchilar:

Savol-javob va muhokamalar: Darslarda turli masalalarni tahlil qilish va muhokama qilish orqali o'quvchilarning mantiqiy va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishi mumkin. **Mustaqil loyihalar:** Amaliy mashg'ulotlar va loyihalar orqali o'quvchilarni yangilikka intilish va o'z fikrlarini erkin ifodalashga o'rgatish zarur.

Ijodiy muammolarni hal qilish: Har bir o‘quvchiga o‘z qobiliyatini ko‘rsatishga imkoniyat beruvchi mashqlarni tashkil qilish lozim.

Ijodiy fikrlashga ega yoshlar kelajakda murakkab muammolarni hal qilishda muhim rol o‘ynaydi. Yoshlarni muvaffaqiyatga yetaklovchi asosiy kuchlardan biri – ularda aniq maqsad va unga erishish istagini uyg‘otishdir. O‘qituvchilar:

Motivatsiya berish: O‘quvchilarga hayotiy maqsadlarni qanday belgilash va ularga erishish yo‘llarini ko‘rsatishi kerak. **Shaxsiy namunalar:** O‘z hayotiy tajribalari va qiyinchiliklarni yengish usullari bilan o‘quvchilarni ruhlantirishi zarur.

Qadriyatlarni shakllantirish: Ularning individual yutuqlarini qadrlash va rag‘batlantirish orqali ishonchni mustahkamlashi lozim. Aniq maqsadga ega yoshlar kelgusida innovatsion g‘oyalarni amalga oshirishda va jamiyatning taraqqiyotiga ulkan hissa qo‘shishda faol bo‘ladi.

Xulosa

Kelajak o‘qituvchisi jamiyatning rivojlanishida hal qiluvchi rol o‘ynaydi. U nafaqat bilimlarni o‘rgatadi, balki yoshlarda buyuk maqsadlarga erishish uchun zarur bo‘lgan fazilatlarni shakllantiradi. Shunday ekan, o‘qituvchi har doim o‘zining yuksak mas’uliyatini his qilishi va kelajakni bunyod qilishda faol ishtirok etishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi "2017–2021 yillarda O‘zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar strategiyasi to‘g‘risida"gi PF-4947-sonli farmoni.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning o‘qituvchilar va murabbiylar kuni munosabati bilan qilgan tabrik nutqlari.
3. UNESCO. "Teacher Policy Development Guide". 2015.

4. O‘zbekiston Respublikasi Xalq ta’limi vazirligi. “Ta’lim sohasida zamonaviy innovatsion texnologiyalarni joriy etish bo‘yicha yo‘l xaritasi”.
5. Pedagogika asoslari: Nazariya va amaliyot. N. M. Urazova, T. A. Abidova. – Toshkent: O‘zbekiston Milliy Universiteti nashriyoti, 2021.
6. Vygotskiy, L.S. “Pedagogik psixologiya”. Moskva: Prosveshchenie, 2016.
7. OECD. "Teachers and Leaders in a Changing World: Key Findings from TALIS". 2020.
8. Xudoyberdiyev, S. “Yosh avlod tarbiyasida o‘qituvchining roli”. – Ma’rifat gazetasi, 2022.
9. O‘zbekiston Respublikasi Ta’limni rivojlantirish milliy dasturi. Toshkent, 2019.
10. To‘rayev, N. “Innovatsion pedagogika va o‘qituvchining kasbiy mahorati”. – Toshkent, 2020.